ERA.T-76.1.10819

A-599

Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklik Ehituskomitee

KULTUURIMÄLESTISTE

RIIKLIK PROJEKTEERIMISE INSTITUUT

Objekt: Rakvere, Tõusu tn.4 ja 6

Sifr. nr.: III-31c24

Tellija: Rakvere Elamute Ekspluatatsiooni Valitsus

Teostaja:

Arhitektuurilised eritingimused Rakvere, Tõusu tn.4 ja 6 hoonete kohta

Direktor

Peainsener M. Leinbok

Osakonna juhataja A. Sandberg

Osakonna peaarhitekt

Projekti peainsener J. Treikelder

Peaspetsialist

Tallinn 19 81

H. T. 10. 79. 2827 50 000

Käesoleva köite koostas:

grupijuht, arhitekt H.Adrikorn

Sisukord:

1. Hoonestuse skeem

2. A. Ajaloost

   B. Olemasolev olukord

   C. Eritingimused

3. Välisviimistluse värvitoonide kavand

4. Fotod

Rakvere, Tõusu tn. 4, 6

Hoonestuse skeem

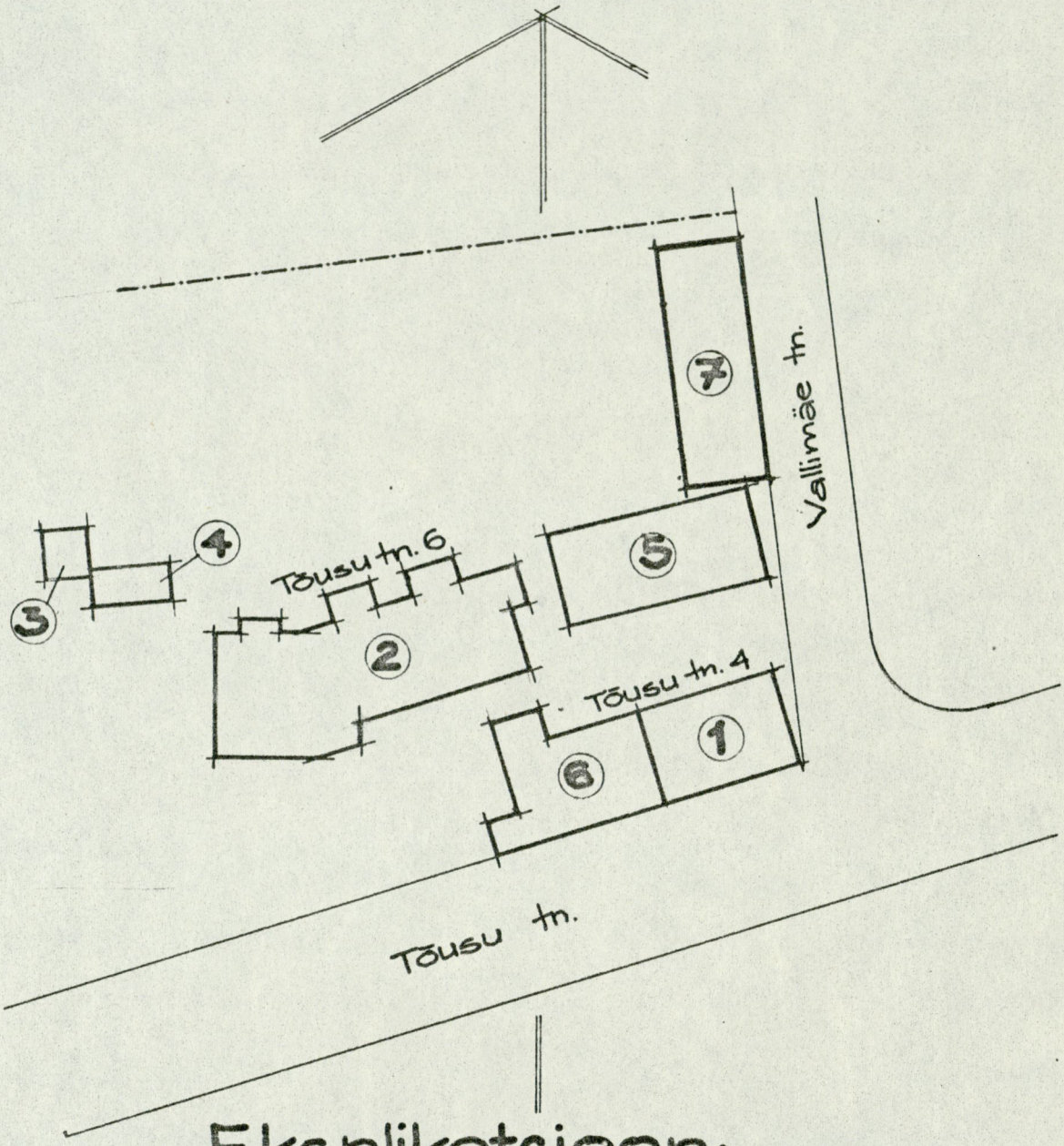

Eksplikatsioon:

1 – Elamu (restaureeritav)
2 – " (rekonstrueeritav)
3 – Kuur-pesuköök "
4 – " (lammutatav)
5 – Kuur (lammutatav)
6 – Juurdeehitus "
7 – Kuur (projekteeritav)

Arhitektuurilised eritingimused

Rakvere, Tõusu tn.4 ja 6 hoonete remont-restaureerimise kohta.

A. Ajaloost

Tõusu tänav on Rakvere vanalinnas üks vanimaid tänavaid, olles läänest linna suubuva Mädapea tee jätkuks, võimaldades kõige otsema pääsu Pikale tänavale üle vallseljandiku. Sama tänava kaudu võis pääseda seljandikul asuvate tuuleveskite juurde, mis asusid Vallimäe lõunapoolsel otsal.

Praegu teadaolevad vanimad arhiivsed andmed Tõusu tänava ehituste kohta pärinevad (O.Kirsi järgi) 19.sajandi keskpaigast. Ilmne, et varem hoonestati tänava algusosa (Pika tn.poolt), millele järgnesid rajatised valli peal nagu veskid ja palvemaja, millest ka esialgne tänava nimi - Palvemaja tänav.

Arhiiviandmetest (O.Kirss) selgub, et Tõusu tn.4/6 krunt eraldati mõisamaadest 1865.a. ja selle ostis talunaine Anne Jaani t. Reimann. Ei ole täpselt teada ehitiste olemasolu, oletada aga võib, et oli, sest leiduv viide "krunt koos kõigega, mis selle piiride sees leidub" viitab sellele.

Rakvere mõisa maade plaan aastast 1870 näitab juba Tõusu tn.4 hoonet oma praegusel kohal. Tõusu tn.6 on ehitatud 1885.aastal.

Seega Tõusu tn.4 on selles vanalinna osas üks vanemaid, mis täidab oma algset funktsiooni tänaseni.

B. Olemasolev olukord

Tõusu tn.4 hoone on ühekorruseline palkehitus, viilkatusega ja väljast vooderdatud horisontaalse laudisega. Maja on ehitatud kahes järgus piki Tõusu tänavat. Võrreldes ehituslaadi ning konstruktsioone, ei ole nende ehitusjärkude ajaline vahe kuigi suur.

Hoone idapoolne osa (Pika tn. poolne) on tüüpiline 19.saj. elamu - neli eluruumi, keskel mantelkorsten-köök ja kaks esikut.

Hoone moraalne ja füüsiline kulumus on suur ning tema säilitamine tuleb kõne alla arhitektuuriajaloo aspektist lähtudes.

Tõusu tn.6 hoone on kahekorruseline. Palkseinad on samuti vooderdatud rõhtsa laudvoodriga. Hoone on hilisemate rekonstrueerimiste tõttu muutnud oma algset ruumilahendust ja välisilmet. Vanalinna hoonestuse keskmist seisundit arvestades on selle hoone tehniline seisund rahuldav, moraalne kulumus aga suur.

Krundil asuv puukuur ja pesuköök on mõlemad täielikult amortiseerunud ja vajavad põhjalikku uuendamist. Sama kehtib ka piirete kohta.

C. Eritingimused

Rakvere vanalinna kaitsetsoonis on Tõusu tänav üheks põhiliseks pääsuteeks Vallimäele - linna tähtsamasse puhkening pidustuste tsooni. Seega lisaks ajaloolisele põhjendusele tingib Tõusu tänavale erilise tähelepanu heakorrastuse ja restaureerimise seisukohast.

Alustatud on tänava munakivist sillutise ja paeplaatidest kõnniteede restaureerimist. Töid on tehtud tänava algusest kuni Vallimäele pöörduva tänavani. Samasse tänava lõiku jäävad hooned on aga korrastamata.

Tõusu tn.4 elamu osas:

1. Hoone idapoolne osa säilitada ja restaureerida välisilme ning plaanilahendus võimalikult algsel kujul ning kohandada elamiseks.
2. Hoone läänepoolne osa lammutada (vt. skeem nr.1).
3. Enne mistahes lammutuste ja restaureerimise töid hoone tervikuna mõõdistada, uurida ning fotografeerida.
4. Hoones säilitada kõik algsed puit- ja sepisdetailid, puuduvad taastada olemasolevate eeskujul.
5. Kapitaalremondi- ja restaureerimisprojekti koosseisus peab olema ka haljastuse ning planeerimise osa.

Tõusu tn.6 osas:

1. Hoone säilitada põhimiselt samades gabariitides, sisemiselt rekonstrueerida tänapäeva tingimustele vastavateks korteriteks (vt. skeem nr.2). Korruselisus määrata kindlaks uurimistööde käigus.
2. Hoone välisarhitektuuris allutada üldine välisilme Tõusu tn.4 hoonele.

Koostas: arh. H. Adrikorn

TÔUSU TN. 4/6

SEIN, VÄLISUKS

AKNA- UKSE PIIRDELAUAD, NURGALAUAD, TUULEKAST LENG

AKNARAAMID

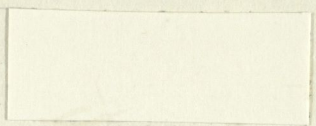

SOKKEL

Tõusu tn. 4. (Pos nr. 1). Vaade Vallimäe tn. nurgalt

Tõusu tn. 6. (Pos nr. 2).